

# BÖLÜM 21

## ÇOCUK İSTİSMARI

Yağmur ARSLAN<sup>1</sup>

### GİRİŞ

Çocuğa yönelik kötü muamele Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre; 18 yaşın altındaki çocukların sağlığını, sağ kalımını, gelişimini veya ilişkilerdeki güven duygusunu olumsuz yönde etkileyen fiziksel/duygusal/cinsel istismar, ihmal ve diğer sömürü türleriyle sonuçlanan kötü davranışlardır (1). Çocukların her insan gibi şiddet görmekten uzak ve temel ihtiyaçlarının zamanında karşılandığı bir yaşam sürmek temel hakkıdır. Çocuk hakları sözleşmesinin birinci maddesine göre çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır ve 19. maddesine göre de bu sözleşmeyi imzalayan her devletin çocuk haklarını savunmak ve korumak yasal sorumluluğundadır.

Çocuk istismarı kısa ve uzun dönemde mağdurlar üzerinde birçok olumsuz duruma sebep olması nedeniyle küresel olarak sosyal ve maddi sorun teşkil etmektedir. İstismar olayı gerçekleşmeden önce önlemek mevcut istismara uğramış mağduru ve istismarcıyı tedavi etmekten ekonomik ve sosyal açıdan çok daha yararlıdır.

Travmanın büyük boyutlarda olduğu zaman istismardan şüphelenilirken çoğunlukla küçük travma izlerinin altında istismar olabileceği gözden kaçmaktadır. Bu küçük istismar belirtileri o an veya ilerleyen dönemlerde istismarın devam etmesine bağlı mağdurun sağlığı açısından ciddi sonuçlara sebep olabilmektedir. İstismara uğramış çocuklarla yapılan çalışmalar çocukların duygusal ve zihinsel sorunlar yaşadıklarını ortaya koymaktadır (2). Özellikle küçük yaşlarda ihmal ve istismara maruz kalan çocuklar duygusal travma almakla birlikte bu travmalar istismar ve ihmalin ortadan kalkması durumunda bile kalıcı olmaktadır (3). İstismara uğramış çocuklarda kısa dönemde ölümle sonuçlanan dahil olmak üzere birçok yaralanma saptanmaktadır. Bu çocuklarda uzun dönemde yetişkinlik dö-

<sup>1</sup> Dr., Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Çocuk Hastalıkları ve Sağlığı Kliniği, yagmuraslan@gmail.com

## KAYNAKLAR

1. World Health Organization. *Child Maltreatment*. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs150/en/>. Erişim Tarihi: 21.09.2022.
2. Banyard VL, Williams LM, Siegel JA. The longterm mental health consequences of child sexual abuse: an exploratory study of the impact of multiple traumas in a sample of women. *Journal of Traumatic Stress*. 2001;14, 697-715
3. Sahin F, Kuruoğlu A, Işık AF, et al. Munchausen syndrome by proxy: a case report. *The Turkish journal of pediatrics*. 2002 Oct-Dec;44(4):334-8. PMID: 12458811.
4. Teicher, Martin H, Jacqueline A Samson. Annual Research Review: Enduring neurobiological effects of childhood abuse and neglect. *Journal of child psychology and psychiatry, and allied disciplines*. 2016;57(3):241-266. doi:10.1111/jcpp.12507
5. Johnson JG, Cohen P, Brown J, et al. Childhood maltreatment increases risk for personality disorders during early adulthood. *Archives of general psychiatry*. 1999;56(7):600-606. doi:10.1001/archpsyc.56.7.600
6. Mathews B, Pacella R, Dunne MP, et al. Improving measurement of child abuse and neglect: A systematic review and analysis of national prevalence studies. *PLoS One*. 2020;15(1):e0227884. doi:10.1371/journal.pone.0227884
7. Christian CW; Committee on Child Abuse and Neglect, American Academy of Pediatrics. The evaluation of suspected child physical abuse. *Pediatrics*. 2015;135(5):e1337-e1354. doi:10.1542/peds.2015-0356
8. Christian CW, Block R; Committee on Child Abuse and Neglect; American Academy of Pediatrics. Abusive head trauma in infants and children. *Pediatrics*. 2009;123(5):1409-1411. doi:10.1542/peds.2009-0408
9. Dinis-Oliveira RJ, Magalhães T. Children intoxications: what is abuse and what is not abuse. *Trauma Violence Abuse*. 2013;14(2):113-132. doi:10.1177/1524838012470033
10. Jain A. M. (1999). Emergency department evaluation of child abuse. *Emergency medicine clinics of North America*, 17(3), 575–v. [https://doi.org/10.1016/s0733-8627\(05\)70083-3](https://doi.org/10.1016/s0733-8627(05)70083-3)
11. Yürteri Tiryaki, A. & Baran, G. Bir Çocuk İstismarı Türevi Olarak “Munchausen by Proxy Sendromu”. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2017;6 (1) , 107-124 . DOI: 10.1501/Asbd\_0000000065
12. Pressel, D M. Evaluation of physical abuse in children. *American family physician* 2000;vol. 61,10: 3057-64.
13. Skuse, D H. “ABC of child abuse. Emotional abuse and neglect.” *BMJ (Clinical research ed.)* vol. 298,6689 1989;1692-4. doi:10.1136/bmj.298.6689.1692
14. Centers for disease control and prevention. Fast Facts: Preventing Child Abuse & Neglect 2022. <https://www.cdc.gov/violenceprevention/childabuseandneglect/fastfact.html>. Erişim tarihi 21.9.2022
15. Türkiye istatistik kurumu. Güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocuk istatistikleri 2021. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Güvenlik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2021-45586#:~:text=G%C3%BCvenlik%20birimlerine%20gelen%20veya%20getirilen%20%C3%A7ocuklar%C4%B1n%20kar%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20olay%20say%C4%B1s%C4%B1%202021,artarak%20499%20bin%20319%20oldu>. Erişim tarihi 21.9.2022
16. Dubowitz, H., Bross, D. C. The pediatrician's documentation of child maltreatment. *American journal of diseases of children* 1992; 146(5), 596–599. <https://doi.org/10.1001/archpedi.1992.02160170076019>
17. Maguire, S., Mann, M. K., Sibert, et al. Are there patterns of bruising in childhood which are diagnostic or suggestive of abuse? A systematic review. *Archives of disease in childhood*, 2005;90(2), 182–186. <https://doi.org/10.1136/adc.2003.044065>
18. Barber, I., & Kleinman, P. K. Imaging of skeletal injuries associated with abusive head trauma. *Pediatric radiology* 2014;44 Suppl 4, S613–S620. <https://doi.org/10.1007/s00247-014-3099-5>

19. Dalton, H. J., Slovis, T., Helfer, R., et al. Undiagnosed abuse in children younger than 3 years with femoral fracture. *American journal of diseases of children* 1990;144(8), 875–878. <https://doi.org/10.1001/archpedi.1990.02150320039022>
20. Merten, D. F., & Carpenter, B. L. Radiologic imaging of inflicted injury in the child abuse syndrome. *Pediatric clinics of North America*, 1990;37(4), 815–837. [https://doi.org/10.1016/s0031-3955\(16\)36938-3](https://doi.org/10.1016/s0031-3955(16)36938-3)
21. Fisher S. H. Skeletal manifestations of parent-induced trauma in infants and children. *Southern medical journal*, 1958;51(8), 956–960. <https://doi.org/10.1097/00007611-195808000-00003>
22. Jayakumar, P., Barry, M., & Ramachandran, M. Orthopaedic aspects of paediatric non-accidental injury. *The Journal of bone and joint surgery. British volume*, 2010;92(2), 189–195. <https://doi.org/10.1302/0301-620X.92B2.22923>
23. Kleinman PK, Marks SC, Blackbourne B. The metaphyseal lesion in abused infants: a radiologic-histopathologic study. *American journal of Roentgenology*. 1986;146(5):895-905. doi:10.2214/ajr.146.5.895
24. Paine CW, Fakeye O, Christian CW, Wood JN. Prevalence of Abuse Among Young Children With Rib Fractures: A Systematic Review. *Pediatric Emergency Care*. 2019;35(2):96-103. doi:10.1097/PEC.0000000000000911
25. Lucas-Herald A, Butler S, Mactier H, et al. Prevalence and characteristics of rib fractures in ex-preterm infants. *Pediatrics*. 2012;130(6):1116-1119. doi:10.1542/peds.2012-0462
26. Habert, J., & Haller, J. O. Iatrogenic vertebral body compression fracture in a premature infant caused by extreme flexion during positioning for a lumbar puncture. *Pediatric radiology*, 2000;30(6), 410–411. <https://doi.org/10.1007/s002470050773>
27. Sink, E. L., Hyman, J. E., Matheny, et al. Child abuse: the role of the orthopaedic surgeon in non-accidental trauma. *Clinical orthopaedics and related research*, 2011;469(3), 790–797. <https://doi.org/10.1007/s11999-010-1610-3>